

ОБРАЋАЊЕ
ПРЕДСЕДНИКА РЕПУБЛИКЕ
АМБАСАДОРИМА АКРЕДИТОВАНИМ У БЕОГРАДУ
ПОВОДОМ ПРЕДЛОГА АЛБАНИЈЕ ДА ТЗВ. РЕПУБЛИКА КОСОВО
ПОСТАНЕ ЧЛАНИЦА ОРГАНИЗАЦИЈЕ УНЕСКО

Палата „Србија“

Београд, 16. октобар 2015. године

Ваше екселенције,

Даме и господо,

Позвао сам вас данас да бих вам најнепосредније предочио са каквим се озбиљним проблемом суочава Србија, наш регион у целини, Европа, али и остали свет.

Ради се о предлогу да тзв. Република Косово постане чланица организације УНЕСКО.

Неком од вас ће се учинити да претерујем када кажем да се ради о проблему који тангира земље са свих континената. Покушаћу да овим својим излагањем дочарам сложеност и озбиљност овог питања, које је последњих недеља увећало нашу бригу о томе да ли ће се икада наћи прави пут за стабилизовање односа Београда и Приштине, и њиховог постављања на трајне основе које би производиле корист за обе стране подједнако или бар приближно томе.

Сви ви добро знате да прави договор две супростављене стране може бити само онај који се истински, свесрдно и уз рационална објашњења прихвата без озлојеђености било које од преговарачких страна. Сваки договор који је наметнут или скројен да ствара трајно незадовољство било које стране, у ствари, и није договор, већ расадник будућег сукоба. Кад год то било.

Сви ви, такође, врло добро знате да се фундаментални раскол између Београда и Приштине догодио једностраном одлуком приштинских власти да прогласе нову

албанску државу на српској територији. Дакле, све ово са чим се данас суочавамо продукт је најобичније сецесије.

Познато нам је да поједине земље то тако не тумаче, јер се не ради о њиховим територијама, али је, верујем, свима јасно да је то тако.

Свако се може сетити да је пре ове једностране сецесије, 1999.г. Савет безбедности Уједињених нација усвојио резолуцију 1244 којом је признат и наглашен суверенитет Србије над Косовом и Метохијом. Све што је касније уследило, политички је промишљано на основу ове неразрушиве премисе. Мислим на државе које су стриктно поштовале међународно право, Повељу УН и следствено томе одлуке њеног главног егзекутивног органа одговорног за међународни мир и безбедност – Савета безбедности.

И данас, већина човечанства полази од ових основних одредби и не жели да охрабри сепаратизме и једнострано проглашавање држава на територијама земаља чланица УН.

У жељи да учини велики напор у правцу мира, 2012. године Србија је одлучила да, посредством Европске уније, крене путем преговора и усаглашавања, а све то ради обезбеђења нормалног и бољег живота за све становнике на Косову и Метохији. Брисел је изабран као престоница у којој ће се СВА ПИТАЊА, понављам сва питања, односа Београда и Приштине ставити на сто и о њима преговарати у доброј вери.

А, шта се данас догађа? После познатог Бриселског споразума из априла 2013. године и других који су уследили, Србија је извршавала преузете обавезе и не жали труда да их испуни у потпуности. Једно од питања која су стављана на самом почетку на сто, било је оснивање Заједнице српских општина, али и регулисање имовинских питања уопште, а одвојено повраћај имања која су на Косову и Метохији од вајкада припадала Српској православној цркви, о чему сведоче Ктиторске повеље као валидни правни средњовековни документи о својини.

Српска страна је од отварања ових преговора указивала да се они никако не могу успешно окончати без коначног договора о положају СПЦ и одговарајуће заштите свих њених храмова и пратећих објеката. Говорено је безброј пута да се културна баштина српског народа, стварана дуже од једног миленијума на Косову и Метохији, не сме никако отуђивати од онога коме по законима природе и важећег међународног права и припада.

Србија је једина земља у Европи којој, поред отимања дела територије, протеривања грађана, некажњеног убијања и такозване жетве органа, сада покушавају да отму и културну баштину под заштитом УНЕСКО.

Ова баштина је повезана са живом историјом и вековним присуством српског народа на овим просторима. Стога су напади на српску баштину од 1999. године, чији смо сведоци сви били, напади на идентитет Срба и имају директан утицај на њихов осећај сигурности и прихваћености у локалној средини. Све ово је део процеса мењања историјских чињеница у циљу маргинализације и елиминисања Срба и Србије из историје Косова и Метохије. Ово истовремено открива и шта је у основи настојања Косова у правцу чланства у УНЕСКО, иако се то настоји другачије представити од стране његових промотера.

Евидентан је драстичан раскорак између декларативног залагања и стварног поступања Приштине по питању заштите српског културног наслеђа на Косову и Метохији. Примери из праксе то најбоље потврђују. Од јуна 1999. године, дакле после престанка оружаних сукоба, до данас, 236 цркава, манастира и других објеката у власништву Српске православне цркве, као и културно-историјских споменика били су мете напада. Од њих чак 61 има статус споменика културе, а 18 је од изузетног значаја за државу Србију. Неке од њих су - Црква Богородице Одигитрије из 1315. године, Црква светог Николе из 1331. године, Црква светог Спаса из 1348. године, те манастир и испосница св. Петра Коришког са почетка 13. века.

На простору Косова и Метохије уништена су 174 верска објекта, 33 културно-историјска споменика, покрадено је више од 10.000 икона, црквено-уметничких и богослужбених предмета. Уништено је или оштећено 5.261 надгробних споменика на 256 српских православних гробаља, а на више од 50 њих не постоји ниједан читав споменик.

Јужно од Ибра није остао читав ниједан споменик из српске историје. Рушени су споменици Милошу Обилићу, цару Лазару, Вуку Караџићу, Доситеју Обрадовићу, Петру Петровићу Његошу и многим другим великанима српске историје и културе. Колико далеко се ишло у уништавању свега што на било који начин подсећа на векове српског присуства на Косову и Метохији сведочи да је у селу Неродимље, код Урошевца, 1999. године, посечен бор за кога се верује да га је српски средњовековни владар цар Душан ту засадио својом руком 1336. године. Ни у једном граду јужно од Ибра данас нема назива улице са именом личности из српске историје.

Ваше екселенције,

Најпре да нас подсетим на најзначајнија међународна документа која су правни основ по ком је Република Србија једина позвана да штити, обнавља и чува своју културну баштину на Косову и Метохији:

- Конвенција за заштиту културних добара у случају оружаних сукоба из 1954. године, позната и као Хашка конвенција, затим,

- Резолуција Савета безбедности УН 1244, анекс 2, тачка 6 којом се утврђује (цитирам) „одржавање присуства (мисли се на оружане снаге и експертске тимове) на местима српске баштине“ (завршен цитат), потом

- Заједнички документ СРЈ и УНМИК-а којима се потврђује (цитирам): „Воља за применом релевантних одредби Хашке конвенције“ (крај цитата).

Даље – Практична примена заштите и очувања културних добара која се спроводи на основу Европске конвенције о очувању архитектонске баштине из 1985. године чији смо и ми потписници од 2001. године, најзад

- Закон о заштити споменика културе донет за Косово и Метохију 1977. године који је валидан јер уважава УНМИК-ову наредбу број 1999 / 24 којом се на Косову и Метохији примењују закони од пре 22. марта 1989. године.

Да не помињем неotuђиво право власништва земљишта и грађевина као правни основ. Регистрована културна добра Србије су, у безмало 80 процената, у власништву СПЦ и Републике Србије.

На послетку, за сваку државу и појединца најречитија је Ванкуверска декларација из 1976. године која брани право сваке земље (цитирам) „да са пуним суверенитетом буде баштиник себи својствених културних вредности које су плод целе њене историје. То је право свако земље, јер се њена прошлост, садашњост и будућност идентификују са њеном културном баштином.“ Нема никаквог основа ни разлога да се ово и овакво право пренесе на другу земљу, етничку групу, неки други народ.

Дозволите ми да вам предочим хронологију напора да се сачува српска средњовековна баштина од доласка међународних снага на простор Косова и Метохије до мартовског погрома 2004. године који је прича за себе.

Прва мисија УНЕСКО долази на КиМ непосредно после бомбардовања СР Југославије, већ 22. јула 1999. године. Тада је Колин Кајзер у свом извештају тражио да се од културних добара заштите само исламске грађевине, односно отоманско наслеђе

иако су, од заштићених споменика културе, до тада страдала 3 отоманска, 2 албанска и 57 српских споменика. Другу мисију УНЕСКО, која је исте године била на КиМ од 1. до 30. новембра предводио је Рос Борат који опет не наводи у свом извештају срушене српске манастире и предлаже средства искључиво за 5 споменика отоманског порекла за које би бригу требало да преузме УНЕСКО. Као предводник треће мисије на КиМ готово истоветан извештај подноси и професор Карло Блази чију мисију су чинили шеф мисије Мустафа Турман Осман и ко-шефови госпођа Еди Шукрију и Гонзало Ратаман, без иједног стручњака из Србије. Истини и правди за вољу, ниједан од ова три извештаја формално није усвојен у органима УНЕСКО, али они су долазили до међународне јавности, те се стицао утисак да су на КиМ страдали само и искључиво споменици који не припадају српском културном дискурсу, што је било и још увек је далеко од сваке истине.

У документу о оснивању Координационог центра, августа 2001. године, тада Савезна влада и Влада Републике Србије на ово тело пренеле су надлежности службе за заштиту споменика културе на Косову и Метохији.

Позивајући се на Хашку конвенцију, током 2001. године Координациони центар је тражио од УНМИК-а да се зауставе вандализми и скрнављења српске баштине. Наредне године од УНМИК-а је тражена сагласност за хитну санацију Пећке патријаршије и фресака у српској средњовековној цркви код Рудника. УНМИК одговара, априла 2002. године, да се по овим питањима Координациони центар обрати Министарству за културу и спорт привремене владе Косова што је у супротности са неутралним ставом УНМИК-а, Резолуцијом 1244, Ванкуверском декларацијом, а што је потврђено и на Конференцији УНЕСКО о унапређењу сарадње у југоисточној Европи одржаној 4. и 5. априла у Паризу, где је представнику самопроглашене Републике Косово било оспорено учешће у раду УНЕСКО.

У Координационом центру се оснива Сектор за културну баштину са задатком да се спречи даље урушавање и пропадање и да се санирају последице вандализма у договору и по захеву СПЦ и локалних самоуправа. УНМИК, међутим, није одобравао стручну верификацију чињеничног стања на терену и предузимање санационих радова. Примера ради, покушај обнове манастира Зочиште онемогућено је тако што је локално албанско становништво, одмах по завршетку молитве за обнову, спалило остатке овог јединственог споменика културе српског народа. Исто се догодило у манастиру Светих Архангела код Призрена који је угрожен подметањем експлозива.

У публикацији УНЕСКО, објављеној у јесен 2002. године, писано је о рушењу само албанских, а ниједног српског споменика културе. На реакцију Координационог центра стигло је извињење УНЕСКА, са објашњењем да су такве податке добили у извештајима које су користили. Није нам познато ни ко је слао податке, извештаје (осим три мисије из 1999. и 2000. године о којима је било речи) нити да ли је УНЕСКО штампао нову, исправљену публикацију која би кружила по међународној јавности као што је претходна, ма колико нетачна и упркос свакој правди, била доступна и свакако стварала лажну слику о стању на Космету.

Индикативно је да у Савету безбедности до 2004. године ниједан извештај није ни помињао вандализме, пљачкања и уништавање српске и европске средњовековне баштине.

На позив Координационог центра 13. маја 2002. године генерални секретар УНЕСКО Коиџиро Мацура одговара да ће послати крајем маја француског експерта за средњи век јер је највише пострадалих споменика из овог периода. УНМИК је упорно одлагао ову посету до које, на крају, није ни дошло.

Одговоран и посвећен, господин Мацура покушава да пошаље и трећу мисију УНЕСКО, али УНМИК, изговорима који су неприхватљиви, стално одлаже њихов долазак. И поред све добре воље и енергије коју генерални секретар УНЕСКО, господин Мацура исказује, а на којој смо му заувек захвални, наставило се некажњено скрнављење јединствене и непоновљиве средњовековне европске баштине српског културног наслеђа. Није било начина да им они којима припадају – експертски тимови Републике Србије – приђу и санирају, што је тек недопустиво и неразумљиво.

Покушан је и нови попис културне баштине под окриљем УНМИК-а у документу „Преглед активности за културу УНМИК-а, реферат 251/01“, а под невештим изговором да претходни није учињен по међународним стандардима што је, разуме се крајње нетачно, и са тенденцијом да се изоставе све порушене српске светиње као да нису вековима постојале и да се мењају титулари. А принцип заштите споменика и културних добара подразумева једнако поступање у попису и заштити са свим споменицима културе – илирским, римским, византијским, православним и католичким, српским, турским, албанским, јеврејским – без дискриминације. Ни УНМИК ни привремене власти на КиМ не могу мењати листу споменика културе утврђену европским стандардима, брисати старе и уносити нове, осим на основу закона и арбитраже УНЕСКО.

Српски средњовековни споменици нису рушени само током оружаних сукоба, већ пре и после њих, што сведочи о намери и промишљеном поступању. На Космету се плански врши затирање материјалних доказа о постојању Срба на овом простору са циљем да се изврши фалсификовање историје и да се створи нов државни, национални и културни идентитет, који подразумева потпуни нестанак свега што цео миленијум сведочи о српском присуству.

То планирано затирање споменичких материјалних доказа о вековном настајању и успону српске државе и духовности на тлу КиМ своју кулминацију достиже пре 11 година.

Морам да вас подсетим на ужас који се догодио марта 2004. године, на синхронизоване и оркестриране дивљачке нападе на српско становништво на Косову и Метохији, уз незапамћено уништавање свега што је српско, укључујући наше верске објекте и културна добра која датирају из средњег века.

У три дана насиља Албанаца над Србима 17. 18. и 19. марта 2004. године убијено је десеторо Срба, тешко повређено преко 900 људи, протерано преко 4000 Срба из шест градова и девет села. Срушено је и запаљено 35 цркава и манастира (од чега 18 споменика од посебног културног значаја), 935 српских објеката, од којих 738 српских кућа, 10 јавних објеката, школа, пошта и домова здравља.

Све ово се десило и поред присуства 38 000 војника КФОР-а из 39 земаља, као и 8000 УН полицајаца из 52 земље.

Оскрнављена су многа гробља, а у црквама је нестао или оштећен велики број вредних икона и других црквених реликвија, као и књига крштених, венчаних и умрлих које су артефакти о вековном постојању Срба на овим просторима.

О овоме је сведочио и тадашњи генерални секретар УН Кофи Анан на седници Савета безбедности одржаној 18. марта 2004. године рекавши да је (цитирам) „намерно циљање верских објеката, као што су цркве, гробља и манастири, срамотно и недопустиво“¹ (крај цитата).

Тадашњи генерални директор УНЕСКО Коиџиро Мацура, априла 2004. године упутио је мисију високих стручњака да процене штету почињену дивљањем Албанаца на Косову и Метохији. Мацура је (цитирам) „оштро осудио нападе на богату културну

1

S/PV.4928 - 4928. седница СБ УН од 18. марта 2004.г.

заоставштину у Покрајини, саопштавајући да нису само уништавани споменици, већ памћење и културни идентитет.“² (крај цитата)

Морам да цитирам још два параграфа које је генерални директор УНЕСКО, господин Мацура укључио у свој извештај после мартовског погрома 2004. године где каже да би (цитирам) „аспект заштитне мисије УНЕСКО могао подразумевати публикацију материјала о културним богатствима Косова, која нису довољно позната изван тог региона, упркос чињеници да су по много чему јединствена. Значајно је поменути да је уништење двеју Будиних статуа из Бамијана у Авганистану пре неколико година привукло много већу пажњу медија и јавности од уништења косовске Цркве Богородице Љевишке у Призрену, која се, са уметничког и историјског становишта, у потпуности може мерити са овим азијским споменицима. Шире уважавање универзалног значаја косовске баштине, која је оличење важног аспекта византијске цивилизације, представљало би додатну заштитну меру. У том смислу, можда би најдрагоценије било покретање пројекта информисања и публикације од стране УНЕСКО.“ (крај цитата) као и да би (цитирам) „што хитније, међународно признање најважнијих споменика на Косову било порука потенцијалним вандалима, који можда припремају даље уништавање овог културног наслеђа.“ (крај цитата)

На све ово Мацура је препоручио образовање (цитирам) „система годишњег надзора културне баштине на Косову и Метохији посредством сталног комитета експерата УНЕСКО“. (крај цитата)

Даме и господо,

Да ли мислите да је после свега наведеног исправно и природно да организација чији је челни човек давао овакве препоруке и оцене прихвати за члана неког ко је беспризорно уништавао туђу културну баштину? Замислите да се у вашим земљама најдража културна баштина преда у руке некоме ко је није стварао и ко је у безброј наврата покушавао да је сатре! То би било исто као да сте „вуку дали јагње на чување“.

Молим вас да се о овоме искрено замислите како бисте схватили какве су муке снашле нас Србе, јер нам се прети одузимањем нечега што нам је најдраже, нечега што је у сржи наше духовности, идентитета и трајања.

Ни након бестијалног погрома из 2004. године, безбедносни инциденти усмерени ка културном наслеђу српског народа не јењавају.

Извештај Мисије ОЕБС на Косову и Метохији из марта 2014. године, под називом „Изазови у заштити непокретних материјалних културних добара на Косову“³, позивајући се на податке косовске полиције, наводи да је (цитирам) „2011, 2012. и 2013. године, дошло до пораста броја безбедносних инцидената на локалитетима културне баштине у односу на претходне године“. (крај цитата) Констатује се да повећан број безбедносних инцидената погађа, пре свега, баштину Српске православне цркве. Као што сам Извештај наводи (цитирам) „број хапшења и кривичног гоњења, као одговор на безбедносне инциденте од стране косовске полиције и правосуђа је низак“.

Осим тога, ОЕБС је уочио да су (цитирам) „починиоци већине инцидената усмерених на локалитете верске и културне баштине непознати и стога у судовима и није било суђења за такве случајеве“ и да „иако тужиоци имају обавезу да редовно прате развој истрага о наношењу штете локалитетима културне баштине, они ту дужност најчешће не испуњавају.“ (крај цитата)

Зар их ова чињеница написана од стране УНМИК-а сама по себи не дискредитује, зар није довољан аргумент за одбијање пријема самозване Републике Косово у УНЕСКО? Ово је илустрација правог стања. Речју – не постоји политичка воља ни спремност привремених институција на Космету да се починиоци оваквих вандалских аката приведу правди. Овако се шаље јасна порука да ће уништавање свега српског на Космету остати некажњено. Зашто се онда не би наставило и у будућности?

И наставило се. Док прваци самозване државе Косово на сва уста уверавају свет како су спремни и довољно цивилизовани да постану чланица организације УНЕСКО, у среду, 14. октобра албански вандала каменовали су Цркву успења Пресвете Богорадице у Ораховцу, одмах након завршене свете литургије. Било је то пре непуних 48 сати од овог нашег данашњег сусрета. Вест је емитована у српским електронским медијима, али је није преузео ниједан светски. Тако је међународна јавност, као и свих

ових година, опет остала ускраћена за важну информацију. Ако не могу да зауставе своје вандале у јеку кампање коју воде не би ли били примљени у УНЕСКО, шта ли ће бити после? Шта год говорили, стварност их демантује.

Деловање Српске православна цркве у Покрајини одвија се у изузетно тешким условима, а поред организованог, етнички и верски мотивисаног насиља и уништавања српског православног наслеђа, без преседана у новијој историји Европе, бројни су и примери драстичног угрожавања људских и верских права, слободе кретања и рада православног свештенства и православног становништва на Косову и Метохији.

Четири бисера светске баштине: манастир Дечани, Пећка патријаршија, Грачаница и Црква богородице Љевишке и даље се налазе на УНЕСКО-вој листи светске баштине у опасности. У опасности су управо од оних који данас траже чланство у УНЕСКО. Из Приштине се ни данас не могу чути речи осуде оваквих злочина нити спремности да се њихови починиоци пронађу и казне.

Посебно је забрињавајуће што се по заштићеним споменицима културе још увек виде пароле такозване Ослободилачке војске Косова и претње Србима, а у новије време, и графити којима се велича организација Исламска држава и будући калифат, и то у моменту када међународна заједница улаже толике напоре на супротстављању овом злу. Снимци уништавања културне и верске баштине на Блиском истоку од стране ИСИС-а обишли су читав свет и налазе, с разлогом, на згражање и оштру осуду светске јавности која овај чин оцењује као терористички акт. Слично томе су и албански екстремисти, подржани од стране својих првака, ломили и палили српске куће, школе, болнице и цркве на Косову и Метохији, посебно у марту 2004 године, и тиме се хвалили. И тај аспект ликовања у рушилачким вандалским походима, требало би озбиљно узети у обзир када се размишља ко то себе препоручује за чувара српске и светске баштине.

Нажалост, сада гледамо слике монструозних уништавања древне Палмире, коју је по предању основао библијски цар Соломон, а која је непроцењиво благо светске културне баштине УНЕСКО. Те слике су, путем медија, обишле планету и са разлогом изазвале згражавање и оштру осуду међународне заједнице. Ирина Бокова је рекла да је „ово уништавање нови ратни злочин и неповратни губитак за сиријски народ и човечанство.“

Зато УНЕСКО континуирано изражава осуду и огорчење поводом уништавања споменика изузетне универзалне вредности од стране исламских екстремиста и терористичких група, што је потврђено и недавно усвојеном Бонском декларацијом.

Република Србија снажно осуђује скрнављење верских објеката било које вере, било где на свету.

Да ли би, са друге стране, виновници скрнављења и затирања српске културне и хришћанске баштине на Косову и Метохији требало да буду награђени чланством у организацији УНЕСКО?

Утолико, или нарочито због тога, лицемерно звучи објашњење свих који кажу да ће пријемом Косова у УНЕСКО, српска културна баштина бити боље заштићена, јер нико ни из једне од српских цркава или манастира није тражио ни такву заштиту, ни такву подршку. Напротив.

На Косову се не чува само српска, чува се европска култура, светско памћење, чува се значајан корак цивилизацијског хода човековог на читавој Земљи. Зато је важно да чувар свог и светског културног блага остане Србија као пуноправна чланица организације УНЕСКО.

Правна неутемељеност захтева за пријем Косова у УНЕСКО произилази пре свега из чињенице да је Косово и Метохија, сходно и даље важећој и правно обавезујућој резолуцији СБ УН 1244 из 1999. године и Уставном оквиру за привремену самоуправу на Косову, територија у саставу Републике Србије под управом Уједињених нација.

Подсећам да Анекс 2, параграф 6 резолуције Савета безбедности Уједињених нација 1244 одређује да ће (цитирам) „усаглашеном броју југословенског и српског особља бити дозвољено да се врате на КиМ“ (крај цитата). А усаглашено је да на Косову и Метохији буду присутни стотине а не хиљаде, дакле до 1000 припадника снага Србије, којима би једини задатак био да чувају српску баштину. Овај договор, који је још увек на снази, Србија до сада није користила.

Резолуција СБ УН 1244 реafirмише (цитирам) „суверенитет и територијални интегритет Савезне Републике Југославије [*сада Републике Србије*] и других држава региона“ и предвиђа „политичко решење за косовску кризу засновано на принципима Резолуције.“ (крај цитата)

Питање Косова и Метохије је и даље на дневном реду СБ УН, што потврђују редовне, кварталне седнице СБ УН на ову тему. Такође, на Косову и Метохији и даље делује привремена администрација Уједињених нација на челу са специјалним представником генералног секретара УН (УНМИК).

Разуме се, није довољно само затирање вековног присуства Срба на просторима Косова и Метохије. У циљу стварања историјски неутемељеног, лажног националног и

културног идентитета самопрокламоване Републике Косово на тлу свете српске земље, иде се и корак даље, па где год стигну и где год им се дозволи, српску баштину на КиМ дефинишу као „косовско-албанску“ што она није ни по историјским документима, ни по праву, ни по правди. Извртање историјске грађе и историјских чињеница иде дотле да се династија Немањића преименује у албанско презиме Нимани и слично, што све указује на незабележену беспризорност у фалсификовању историје.

Екселенције,

Као што Вам је познато, Србија је показала конструктивност и спремност да се сва отворена питања, у интересу унапређења живота људи на Косову и Метохији, решавају у оквиру дијалога који се, под покровитељством ЕУ, води у Бриселу. До сада су налажена обострано прихватљива решења за комплексна питања у областима правосуђа, енергетике и телекомуникација, али многа друга питања тек ће бити предмет разматрања, укључујући и питање статуса имовине Српске православне цркве и заштите српске културне баштине.

У том смислу, једнострани потези попут захтева за пријем Косова у УНЕСКО нису у интересу очувања подстицајне атмосфере за дијалог који се води уз посредовање ЕУ, а у коме су постигнути договори изузетно важни за стабилизацију прилика у региону и нормализацију односа.

Разматрање захтева за пријем Косова у УНЕСКО би, у том контексту, имало изразито негативан утицај на дијалог који је у деликатној фази. Оно би фактички онемогућило да се и по питању српске културне баштине кроз дијалог постигне обострано прихватљиво решење. Реч је о једном од, за нас, најосетљивијих питања, с обзиром да се ради о културном и верском наслеђу изузетне духовне и цивилизацијске вредности, које датира још из IX века.

Такође, разматрање питања чланства Косова у организацији УНЕСКО води поделама међу чланством и политизацији самог УНЕСКА, супротно основним принципима, мисији и духу Организације, а негативно се одражава и на тренд стабилизације прилика у региону на његовом путу европских интеграција.

Ово су све разлози због којих сада није моменат за разматрање захтева о пријему Косова у УНЕСКО. Сва ова питања требало би да буду регулисана кроз дијалог, а не кроз једностране акте који неће допринети нашем заједничком циљу стварања услова за нормалан живот свих становника на Косову и Метохији и несметану интеграцију региона у ЕУ.

Желео бих да скренем пажњу на књигу која се налази испред вас, под називом „Хришћанска баштина на Косову и Метохији - историјска и духовна постојбина српског народа“, коју поклањам шефовима Ваших држава, односно међународних организација .

Ова монографија је детаљно сведочанство не само о јединственој уметничкој снази и лепоти средњовековних хришћанских светиња, доприносу српске културе светској, већ и о вековним напорима Србије и Српске православне цркве у стварању и одржавању духовног и културног наслеђа на Косову и Метохији и значаја које оно има, не само за моју земљу и њен народ, већ и за читав цивилизовани свет.

Даме и господо,

Српско наслеђе на Космету не припада ниједном времену и ниједној генерацији. Припада свима и заувек. Припада човечанству.

Своје излагање завршавам речима једног од најважнијих византолога и професора уметности и архитектуре на Универзитету Принстон који је у угледном лондонском часопису објавио текст о страдању средњовековне хришћанске баштине на Космету. Професор Слободан Ђурчић закључује: (цитирам) „Није важно да ли сте Албанац или Србин. Ове цркве и манастири припадају свима, оне су део европског наслеђа. Требало би да се љутимо због тога онолико колико бисмо се наљутили када би Французи уништили Мона Лизу.“

Желео бих да вас замолим за још неколико минута Ваше пажње. Погледаћемо кратак видео снимак под називом „Зашто Косово не може да буде у организацији УНЕСКО“. Овај запис вам такође поклањам као документ који сведочи и илуструје моје данашње обраћање.

ХВАЛА!